

Les embarcacions que davallen el Nil van sense veles i sense rem i quan el corrent és fort, els pilots deixen que les arrossegui l'aigua (1); però les governen per la proa, per mitjà d'un gran rem o una llarga perxa que dos o tres homes maniobren gairebé contínuament.

Erem atacats per una multitud de mosques molt molestoses; hi havia pocs mosquits i només a la nit.

Cap a les deu del matí vam aturar-nos un instant a la riba esquerra, perquè la tripulació reposés i tingués temps d'esmorzar. A l'indret on érem, l'aigua era tan profunda, àdhuc a les vores, que ens acostàrem a terra fins al punt que les canyes de la riba passaven tocant les finestres de la meva cambra sense que la quilla toqués al fons.

A dos quarts d'onze, continuà el remolc. Al cap de poc vam passar entre el poble de Xemxera a la dreta, i el de Fizzara a l'esquerra del riu.

En aquell moment vaig veure passar un comboi fúnebre, a Xemxera. Un home respectable i ben vestit, potser l'iman, obria la marxa, seguit de dotze o quinze persones; després venia el mort, portat a les espatlles de quatre homes i cobert de diversos draps, el darrer dels quals era roig; darrera el seguici anaven un centenar de dones que ploraven i xisclaven. Anaven, com totes les que he vistes a les vores del Nil, vestides només de tela blava, a excepció d'una d'elles que era més elegant que les altres i portava un gran drap de ratlles blaves i blanques. Arribat el comboi al lloc de la sepultura, les dones van retirar-se i els homes es van quedar sols per a enterrar el cos.

A cada moment trobàvem eres on batién l'arròs. Tots els ribatges eren plens de vaques i de brúfols; gairebé sempre hi ha animals d'aquests dins el riu, amb aigua fins al coll; de tant en tant submergeixen el cap i romanen en aquesta posició un minut o dos.

A la una de la tarda vam passar entre el poble de Derut, a l'esquerra, i el de Sindiün, a la dreta del riu; a dos quarts de quatre, érem davant de la vila de Fua, situada a la riba dreta i bastant gran, perquè vaig comptar-hi catorze minarets i les cases hi són espaioses: hi havia aleshores molta tropa i soldats arnauts. Davant mateix d'aquesta vila hi ha el poble de Zurumbé. El riu, al mig del qual hi ha una gran illa, pot tenir en aquest indret una mitja llegua d'amplada.

A dos quarts de sis del vespre el nostre vaixell va passar per davant del poble de Salmia, situat a la riba dreta; i tres hores més tard, després de passar per entre la vila de Ramanié, a la vora esquerra, i el poble de Dessuk, a la dreta, vam tirar l'àncora a llur vista.

(1) Aleshores vaig veure la veritable causa per què els vaixells dels negres, al Níger, no porten veles ni rem.